

TẠP CHÍ KHOA HỌC
PHÁT TRIỂN
NHÂN LỰC

SCIENTIFIC JOURNAL OF
HUMAN RESOURCE
DEVELOPMENT

HOCHIMINH CITY CADRE ACADEMY

01₍₁₉₎

2025

TÂM NHÌN

Học viện là trung tâm đào tạo, bồi dưỡng lãnh đạo cao cấp của Thành phố Hồ Chí Minh góp phần kiến tạo phát triển đất nước và là trường chính trị đạt chuẩn quốc gia.

SỨ MẠNG

Học viện là đơn vị nòng cốt tham gia Chương trình nâng cao chất lượng nguồn nhân lực; chủ lực tham gia nghiên cứu khoa học, cung cấp cơ sở lý luận, tổng kết thực tiễn, đề xuất về định hướng, chiến lược, chính sách phát triển và là nơi cung cấp những nhà lãnh đạo quản lý ưu tú cho Thành phố Hồ Chí Minh.

Tổng biên tập

TS. Đoàn Nguyễn Thùy Trang

Hội đồng biên tập

PGS.TS. Nguyễn Tấn Phát

(Chủ tịch)

PGS.TS. Nguyễn Văn Y

(Phó Chủ tịch)

PGS.TS. Nguyễn Duy Bắc

PGS.TS. Nguyễn Minh Tuấn

PGS.TS. Vũ Tình

PGS.TS. Vũ Thanh Sơn

PGS.TS. Trương Thị Hiền

PGS.TS. Trần Hoàng Ngân

TS. Bùi Thị Ngọc Trang

TS. Bùi Ngọc Hiến

TS. Phan Hải Hồ

TS. Trần Thị Hà Văn

TS. Lê Thị Hồng Hà

TS. Phạm Ngọc Lợi

TS. Trần Tuấn Duy

TS. Lê Thị Trúc Anh

TS. Đoàn Nguyễn Thùy Trang

Giấy phép xuất bản

SỐ 551/GP-BTTTT do

Bộ Thông tin và Truyền thông

cấp ngày 26/11/2020, khổ 19 x 27cm

In tại Công ty TNHH Thiết Kế In Ấn

Phạm Hiến (57 Đường 35,

P. Bình Trưng Tây, TP. Thủ Đức)

Giá: 150.000đ**MỤC LỤC****PGS.TS. Nguyễn Văn Y**

Nhận diện và đấu tranh với thông tin sai lệch trong tiến trình tinh gọn bộ máy hệ thống chính trị Việt Nam hiện nay5

TS. Trần Thị Hà Văn, ThS. Tạ Châu Phú

Thực hành tiết kiệm, chống lãng phí - nhiệm vụ chính trị cấp thiết cần làm ngay 17

TS. Trần Tuấn Duy

Phát huy bản sắc ngoại giao “cây tre Việt Nam” góp phần xây dựng và bảo vệ Tổ quốc hiện nay25

TS. Nguyễn Minh Nhựt

Tăng cường thực hiện lồng ghép giới trong chính sách an sinh xã hội - giải pháp thúc đẩy bình đẳng giới bền vững33

ThS. Võ Châu Loan

Phát huy di sản không gian văn hóa công chiến Tây Nguyên trong hoạt động du lịch47

TS. Hoàng Văn Tú

Vận dụng phương pháp luận về xây dựng đạo đức cách mạng trong tác phẩm “Sửa đổi lối làm việc” vào xây dựng phong cách người giảng viên trường chính trị chuẩn mức 2 tại Học viện Cán bộ Thành phố Hồ Chí Minh59

TS. Đinh Văn Trọng, CN. Hồ Trương Nhật Trúc

Phát triển khu công nghệ cao ở Thành phố Đà Nẵng - thực trạng và giải pháp71

TS. Trần Thanh Long, TS. Lê Thị Kim Huệ

Một số vấn đề lý luận về phát triển năng lực tự học cho sinh viên đại học80

ThS. Ngô Thị Thu Hiền

Phát triển nguồn nhân lực giỏi ngoại ngữ cho Thành phố Hồ Chí Minh trong kỷ nguyên mới93

ThS. Tạ Châu Phú

Những yếu tố cốt lõi để Việt Nam phát triển bền vững trong tương lai 106

ThS. Ngô Đức Hồng, ThS. Đinh Hoài Phúc

Bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ trên địa bàn tỉnh Bạc Liêu hiện nay ... 115

ThS. Hồ Diệu Huyền

Kinh nghiệm từ thực tiễn thực hiện vai trò của phụ nữ trong gia đình và cộng đồng tại Nhật Bản và hàm ý chính sách đối với Việt Nam 126

SCIENTIFIC JOURNAL OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT

p-ISSN 3030-4288

Head office: 324 Chu Van An St., W.12,
Binh Thanh Dist, Ho Chi Minh City
Tel: 0907 232 931
Email: tapchi@hcmca.edu.vn

No.01 (19) 2025

FEBRUARY + APRIL/2025

CONTENTS

Editor - In - Chief

PhD. Doan Nguyen Thuy Trang

Editorial Council

Assoc.Prof.PhD. Nguyen Tan Phat

(Chairman)

Assoc.Prof.PhD. Nguyen Van Y

(Vice chairman)

Assoc.Prof.PhD. Nguyen Duy Bac

Assoc.Prof.PhD. Nguyen Minh Tuan

Assoc.Prof.PhD. Vu Tinh

Assoc.Prof. PhD. Vu Thanh Son

Assoc.Prof. PhD. Truong Thi Hien

Assoc.Prof.PhD. Tran Hoang Ngan

PhD. Bui Thi Ngoc Trang

PhD. Bui Ngoc Hien

PhD. Phan Hai Ho

PhD. Tran Thi Ha Van

PhD. Le Thi Hong Ha

PhD. Pham Ngoc Loi

PhD. Tran Tuan Duy

PhD. Le Thi Truc Anh

PhD. Doan Nguyen Thuy Trang

Issue license

No 551/GP - BTTTT, issued

on 26 November 2020

by Ministry of Information and Media

Printed at:

Pham Hien Printing Design Co., Ltd

(57 street 35, ward Binh Trung Tay,

Thu Duc city)

Price: 150.000 VND

Assoc.Prof.PhD. Nguyen Van Y

Identifying and combating distorted information in the process of streamlining the political system of Vietnam today5

PhD. Tran Thi Ha Van, MA. Ta Chau Phu

Practising economy and combating waste - urgent political tasks that need to be done forthwith17

PhD. Tran Tuan Duy

Promoting the identity of Vietnam's "Bamboo diplomacy" in order to contribute to the cause of building and protecting the country today25

PhD. Nguyen Minh Nhut

Strengthening the implementation of gender integration in social welfare policies - solutions to promoting sustainable gender equality33

MA. Vo Chau Loan

Promoting the heritage of central highlands gong-culture space in tourism activities47

PhD. Hoang Van Tu

Applying the methodology on shaping revolutionary morality in the work "Modifying working style" to building the lecturers' manners at standard level 2 Ho Chi Minh City Cadre Academy59

PhD. Dinh Van Trong, Ho Truong Nhat Truc

Developing the high-tech park in Da Nang City - current situation and solutions71

PhD. Tran Thanh Long, PhD. Le Thi Kim Hue

Some theoretical issues on developing self-learning ability for university students80

MA. Ngo Thi Thu Hien

Developing human resources with proficiency in foreign languages for Ho Chi Minh City in the new era93

MA. Ta Chau Phu

The core factors for Vietnam's sustainable development in the future106

MA. Ngo Duc Hong, MA. Dinh Hoai Phuc

Preserving and promoting the value of the intangible cultural heritage of Southern Vietnamese Amateur Music in Bac Lieu province today115

MA. Ho Dieu Huyen

Experiences from Practical Implementation of Women's Roles in the Family and Community in Japan and Policy Implications for Vietnam126

PHÁT TRIỂN NGUỒN NHÂN LỰC GIỎI NGOẠI NGỮ CHO THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH TRONG KỶ NGUYÊN MỚI

Ngày nhận bài: 05/01/2025; ngày nhận lại bài: 02/02/2025; ngày duyệt đăng: 25/02/2025

NGÔ THỊ THU HIỀN^(*)

TÓM TẮT

Trong kỷ nguyên hội nhập và phát triển đất nước, nguồn nhân lực giỏi ngoại ngữ trở thành yếu tố quyết định trong việc nâng cao khả năng cạnh tranh của Thành phố Hồ Chí Minh (TP.HCM) trên trường quốc tế. Bài viết phân tích tầm quan trọng của việc phát triển nguồn nhân lực giỏi ngoại ngữ, đặc biệt là tiếng Anh cho TP.HCM trong bối cảnh mới. Đồng thời, nghiên cứu đề xuất các giải pháp phát triển nguồn nhân lực ngoại ngữ chất lượng, nhằm tạo ra một lực lượng lao động đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của thị trường về năng lực ngoại ngữ.

Từ khóa: hội nhập, nguồn nhân lực, ngoại ngữ; Thành phố Hồ Chí Minh.

ABSTRACT

In the era of integration and national development, human resources with good command of foreign languages has become a decisive factor in enhancing the competitiveness of Ho Chi Minh City (HCMC) in the international arena. The article analyzes the importance of developing human resources with proficiency in foreign languages, especially in English, for HCMC in the new context. At the same time, the article proposes solutions to developing the human resources with proficiency in foreign languages in order to create a workforce that meets the increasing market demand for foreign language skills.

Keywords: integration, human resources, foreign languages, Ho Chi Minh City.

1. Đặt vấn đề

Là trung tâm kinh tế, văn hóa và giáo dục hàng đầu Việt Nam, Thành phố Hồ Chí Minh (TP.HCM) đóng vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy nền kinh tế quốc gia. Trong bối cảnh toàn cầu hóa và nền kinh tế tri thức phát triển mạnh mẽ, ngoại ngữ - đặc biệt là tiếng Anh - trở thành yếu tố then chốt giúp thành phố nâng cao năng lực cạnh tranh, hội nhập quốc tế và mở rộng cơ hội hợp tác trong các lĩnh vực quan trọng như thương mại, đầu tư, giáo dục và du lịch.

Theo lý thuyết học tập xã hội của Albert Bandura, học ngoại ngữ không chỉ là tiếp thu

^(*) Thạc sĩ, giảng viên Khoa Lý luận cơ sở, Học viện Cán bộ TP.HCM, n.thien@hcmca.edu.vn

kiến thức mà còn là quá trình quan sát, tương tác và thực hành trong môi trường thực tế. Việc thành thạo ngoại ngữ giúp cá nhân mở rộng mạng lưới quan hệ, giao tiếp hiệu quả với đối tác quốc tế và tiếp cận nền văn hóa đa dạng, từ đó gia tăng cơ hội phát triển sự nghiệp trong bối cảnh kinh tế toàn cầu (Anwar & Favzia, 2020). Đối với doanh nghiệp, nguồn nhân lực giỏi ngoại ngữ không chỉ hỗ trợ mở rộng thị trường mà còn giúp nắm bắt công nghệ tiên tiến, nâng cao năng suất và sức cạnh tranh. Ngoại ngữ cũng đóng vai trò quan trọng trong phát triển bền vững, giúp các chuyên gia, nhà nghiên cứu tiếp cận mô hình tiên tiến và hợp tác quốc tế trong các ngành công nghiệp trọng điểm như công nghệ thông tin, năng lượng tái tạo và y tế. TP.HCM đang tập trung phát triển các lĩnh vực chiến lược này, đòi hỏi nguồn nhân lực có trình độ ngoại ngữ cao để làm việc trong môi trường quốc tế, thúc đẩy tăng trưởng và đổi mới sáng tạo.

Nhìn chung, việc nâng cao trình độ ngoại ngữ không chỉ là nhu cầu cá nhân mà còn là chiến lược quan trọng giúp TP.HCM mở rộng quan hệ đối tác toàn cầu, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực và hướng tới phát triển bền vững trong thời kỳ hội nhập.

2. Phương pháp nghiên cứu

Trong bài viết này, tác giả sử dụng phương pháp nghiên cứu định lượng, bằng việc tiến hành khảo sát trên 305 người dân sống tại TP.HCM với đa dạng ngành nghề như sinh viên, cán bộ công chức viên chức, công nhân, người nội trợ, tự kinh doanh... qua công cụ Google Forms. Câu hỏi khảo sát tập trung vào các vấn đề như trình độ ngoại ngữ hiện tại, mức độ cần thiết của kỹ năng ngoại ngữ trong công việc, các rào cản trong việc học ngoại ngữ, và nhu cầu đào tạo. Sau khi thu thập và phân tích dữ liệu, các kết quả sẽ được tổng hợp để đưa ra những giải pháp chiến lược phát triển nguồn nhân lực giỏi ngoại ngữ tại TP.HCM trong kỷ nguyên mới.

Bảng 1: Thông tin về nhân khẩu học của 305 người tham gia khảo sát:

Giới tính	Tỷ lệ
Nam	39,7%
Nữ	60,3%
Độ tuổi	Tỷ lệ
Dưới 18	1,6%
18-24	23,9%
24-34	29,8%
34-45	33,1%
Trên 45	11,5%

Trình độ học vấn	Tỷ lệ
Cao đẳng - đại học	74,8%
Sau đại học	21,3%
Khác	3,9%
Ngành nghề	Tỷ lệ
Học sinh, sinh viên	18,4%
Cán bộ, công chức, viên chức	72,5%
Công nhân	2,3%
Người nội trợ	1%
Tự kinh doanh	4,9%
Khác	0,9%

Nguồn: Khảo sát của tác giả, tháng 12 năm 2024

3. Kết quả nghiên cứu

3.1. Tình hình phát triển nguồn nhân lực giỏi ngoại ngữ hiện nay tại Thành phố Hồ Chí Minh

Mặc dù TP.HCM đã đạt được nhiều thành tựu trong phát triển đào tạo nguồn nhân lực có chất lượng nhưng nguồn nhân lực có năng lực, trình độ giỏi về ngoại ngữ hiện nay còn thiếu và không đồng đều trên một số phương diện. Trong khi tiếng Anh được xem là ngôn ngữ chủ yếu trong giao tiếp quốc tế, việc sử dụng thành thạo tiếng Anh ở nhiều đối tượng lao động vẫn còn hạn chế, đặc biệt là trong các ngành nghề đòi hỏi kỹ năng chuyên sâu. Ngoài ra, sự phát triển nhanh chóng của công nghệ thông tin và các nền tảng trực tuyến cũng đặt ra yêu cầu về việc đào tạo nhân lực giỏi ngoại ngữ một cách linh hoạt và hiện đại hơn.

Qua thực tế nghiên cứu, tiến hành khảo sát và đánh giá, thực trạng một số điểm nổi bật trong phát triển nguồn nhân lực ngoại ngữ tại TP.HCM hiện nay có thể kể đến như sau:

3.1.1. Nhu cầu học ngoại ngữ ngày càng cao

TP.HCM là trung tâm kinh tế, văn hóa và giáo dục lớn nhất của Việt Nam, thu hút nhiều công ty quốc tế và đối tác nước ngoài. Nhu cầu giao tiếp bằng ngoại ngữ, đặc biệt là tiếng Anh, trong các lĩnh vực như thương mại, công nghệ, dịch vụ tài chính, và du lịch ngày càng tăng. Điều này thúc đẩy sự phát triển của các chương trình đào tạo ngoại ngữ, từ các khóa học ngắn hạn đến các chương trình học chính quy tại các trường phổ thông, đại học, cao đẳng.

Trong giai đoạn từ năm 2020 đến 2024, nhu cầu học ngoại ngữ tại Thành phố Hồ Chí Minh đã có những biến động đáng chú ý. Theo thống kê từ Sở Giáo dục và Đào tạo TP.HCM, trong 5 năm gần đây, thành phố cần tuyển 2.651 giáo viên các môn ngoại ngữ (chủ yếu là tiếng Anh), tin học, giáo dục thể chất, âm nhạc và mỹ thuật, nhưng chỉ tuyển được 1.667 người, đạt 62,88%. Riêng môn tiếng Anh, nhu cầu tuyển dụng là 1.129 giáo viên, nhưng chỉ tuyển được 841 người, đạt 74,49%. Điều này cho thấy nhu cầu học tiếng Anh trong các trường học vẫn cao, nhưng việc tuyển dụng giáo viên gặp nhiều khó khăn (Bích Thanh, 2024).

Để đáp ứng nhu cầu học ngoại ngữ ngày càng tăng, số lượng trung tâm ngoại ngữ tại TP.HCM đã tăng đáng kể. Năm 2022, theo báo cáo của Sở Giáo dục và Đào tạo TP.HCM, trong năm này, trên địa bàn thành phố có 781 trung tâm ngoại ngữ và tin học đang hoạt động, bao gồm 102 cơ sở giáo dục ngắn hạn có vốn đầu tư nước ngoài (Quốc Trung, 2023). Đầu năm 2023, số lượng trung tâm tăng lên hơn 700. Đến tháng 9 năm 2024: Tổng số trung tâm ngoại ngữ và tin học trên địa bàn TP.HCM đã vượt mốc 1.000 (Mỹ Dung, 2024).

3.1.2. Đào tạo ngoại ngữ trong hệ thống giáo dục

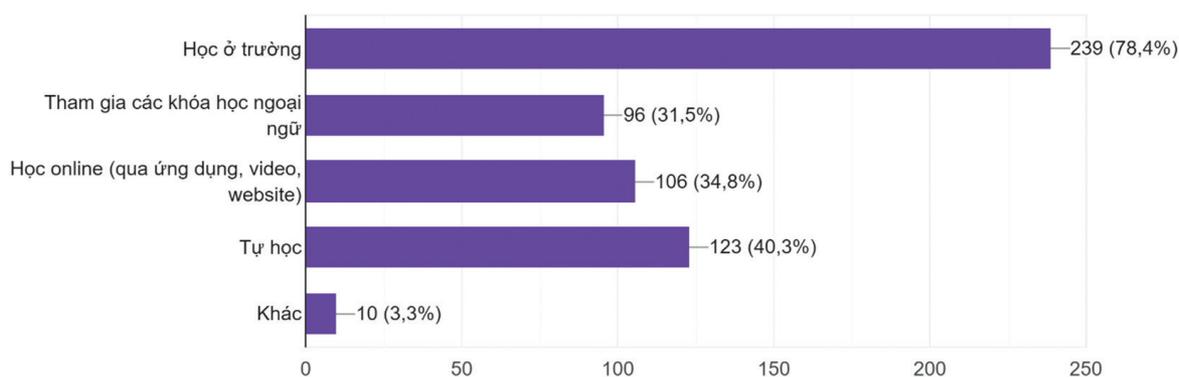
Chủ trương của Đảng và Nhà nước Việt Nam trong việc tăng cường giáo dục và đào tạo ngoại ngữ trong hệ thống giáo dục quốc dân được thể hiện thông qua các chiến lược và chính sách cụ thể, nhằm đáp ứng yêu cầu hội nhập quốc tế, phát triển kinh tế và xã hội. Tiếng Anh được xác định là ngoại ngữ ưu tiên, cần được đẩy mạnh ở tất cả các cấp học, từ tiểu học đến đại học, với mục tiêu giúp học sinh sử dụng tiếng Anh như một công cụ giao tiếp, học tập, làm việc và phát triển nghề nghiệp. Kết luận số 91-KL/TW ngày 12/8/2024 của Bộ Chính trị nhấn mạnh nhiệm vụ đột phá trong giảng dạy và học tập tiếng Anh, với trọng tâm: “Tập trung nâng cao năng lực ngoại ngữ của học sinh, sinh viên, từng bước đưa tiếng Anh trở thành ngôn ngữ thứ hai trong trường học...”. Đồng thời, kế hoạch nhiệm vụ và giải pháp trọng tâm năm học 2024 - 2025 của ngành Giáo dục cũng đặt ra yêu cầu: “Nghiên cứu và xây dựng đề án, kế hoạch từng bước đưa tiếng Anh trở thành ngôn ngữ thứ hai trong trường học”.

Tại Thành phố Hồ Chí Minh, từ năm 2015, 100% học sinh lớp 1 đã được học ngoại ngữ (B. Thanh, 2015). Bắt đầu từ năm 2024, thành phố khuyến khích các trường tiểu học giảng dạy một số môn học như Toán và Khoa học bằng tiếng nước ngoài. Chính sách này được triển khai theo Quyết định số 72/2014/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ và Công văn số 3239/GDDĐT-VP của Sở Giáo dục và Đào tạo về chuẩn quốc tế trong đánh giá năng lực tiếng Anh của học sinh phổ thông tại TP.HCM (Mỹ Dung, 2024).

Việc nâng cao năng lực ngoại ngữ trong hệ thống giáo dục không chỉ giúp học sinh tiếp cận với tri thức toàn cầu mà còn tạo nền tảng vững chắc cho nguồn nhân lực chất lượng cao, đáp ứng yêu cầu phát triển của đất nước trong bối cảnh hội nhập quốc tế. Hiện nay, TP.HCM có rất nhiều hệ thống đào tạo ngoại ngữ, phục vụ nhu cầu học tập và nâng

cao kỹ năng ngoại ngữ của người dân, với nhiều loại hình cơ sở đào tạo, từ các trường đại học, cao đẳng, đến các trung tâm ngoại ngữ và các cơ sở dạy học tư nhân. Theo khảo sát của tác giả, có 78,4% người lao động tại TP.HCM học ngoại ngữ ở trường; 31,5% tham gia các khóa học ngoại ngữ; 34,8% học online qua ứng dụng; 40,3% tự học và học qua các hình thức khác là 3,3%.

Biểu đồ 1. Hình thức học ngoại ngữ của người dân tại TP.HCM

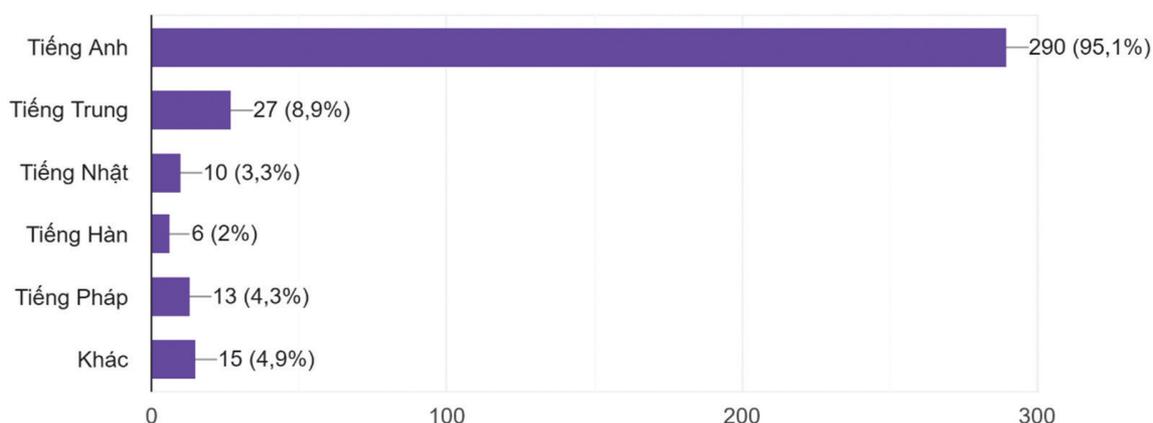
Nguồn: Khảo sát của tác giả, tháng 12/2024

Thành phố Hồ Chí Minh có một hệ thống đào tạo ngoại ngữ đa dạng loại hình và phong phú về cơ sở bao gồm giáo dục chính quy tại các trường đại học, cao đẳng, trung tâm ngoại ngữ, cơ sở tư nhân và nền tảng trực tuyến. Các cơ sở giáo dục đại học đào tạo chuyên sâu về nhiều ngôn ngữ khác nhau, cùng với các đại học chuyên ngành khác cũng tích hợp ngoại ngữ vào chương trình giảng dạy. Hệ thống trung tâm ngoại ngữ lớn cung cấp các khóa học từ cơ bản đến nâng cao, bên cạnh đó là các trung tâm đào tạo tiếng Nhật, Hàn, Trung. Ngoài ra, nhiều cơ sở tư nhân mở lớp học nhỏ lẻ, tập trung vào thực hành và giao tiếp. Đào tạo trực tuyến cũng phát triển mạnh với các nền tảng như Topica, EF, Duolingo, mang lại sự linh hoạt cho người học. Nhờ đó, TP.HCM không chỉ nâng cao trình độ ngoại ngữ của người dân mà còn thúc đẩy hội nhập quốc tế và phát triển kinh tế bền vững.

3.1.3. Tình hình học ngoại ngữ của người lao động Thành phố Hồ Chí Minh

Việc học ngoại ngữ, đặc biệt là tiếng Anh (chiếm 95,1%), ngày càng được người lao động TP.HCM xem là yếu tố then chốt trong sự nghiệp và cuộc sống. Ngoại ngữ không chỉ là công cụ giao tiếp quốc tế mà còn mở ra nhiều cơ hội nghề nghiệp, giúp nâng cao năng lực học tập và phát triển cá nhân. Thành thạo ngoại ngữ giúp người lao động tiếp cận tri thức toàn cầu, làm việc hiệu quả trong môi trường quốc tế và gia tăng khả năng thăng tiến trong công việc.

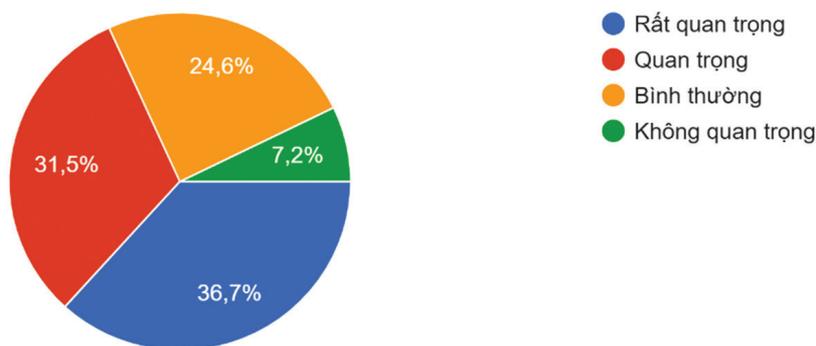
Biểu đồ 2. Khả năng sử dụng ngoại ngữ của người dân tại TP.HCM

Nguồn: Khảo sát của tác giả, tháng 12/2024

Bên cạnh đó, người dân nói chung và lực lượng lao động nói riêng ở Thành phố này ngày càng nhận thức rõ tầm quan trọng của việc học ngoại ngữ, đặc biệt là tiếng Anh. Đối với nhiều người lao động, việc sở hữu kỹ năng ngoại ngữ giúp họ cải thiện khả năng thăng tiến trong công việc, tạo dựng mối quan hệ tốt hơn với đối tác quốc tế, đồng thời gia tăng khả năng cạnh tranh trên thị trường lao động. Ngoài ra, việc học ngoại ngữ còn mang lại lợi ích trong việc tiếp cận các tài liệu học thuật, nghiên cứu, và thông tin chuyên ngành cập nhật từ các nền tảng truyền thông quốc tế. Trong bối cảnh hội nhập toàn cầu, ngoại ngữ trở thành một công cụ quan trọng không chỉ trong công việc mà còn trong cuộc sống hàng ngày, khi người lao động cần giao tiếp với khách hàng hoặc đối tác nước ngoài. Theo khảo sát, 36,7% người lao động tại TP.HCM cho rằng học ngoại ngữ rất quan trọng, 31,5% cho rằng quan trọng, chỉ 7,2% cho rằng không quan trọng.

Biểu đồ 3. Nhận thức của người dân tại TP.HCM về tầm quan trọng của việc học ngoại ngữ

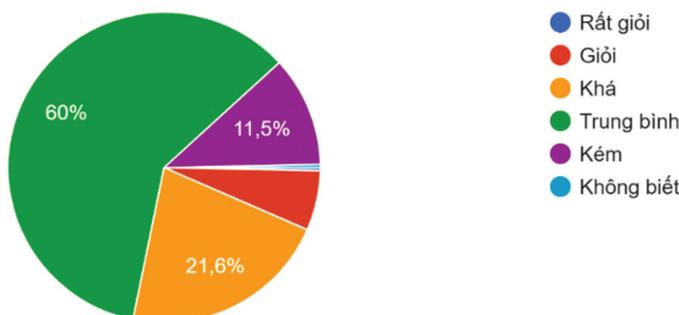

Nguồn: Khảo sát của tác giả, tháng 12/2024

Tuy nhiên, dù nhu cầu cao và ý thức được tầm quan trọng của việc học ngoại ngữ,

trình độ ngoại ngữ của người lao động Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay vẫn chỉ ở mức trung bình (60%), số người khá chỉ chiếm 21,6% và số người giỏi và rất giỏi ngoại ngữ chiếm tỷ lệ rất khiêm tốn. Vẫn còn nhiều người kém ngoại ngữ (11,5%).

Biểu đồ 4. Mức độ thành thạo ngoại ngữ của người dân tại TP.HCM

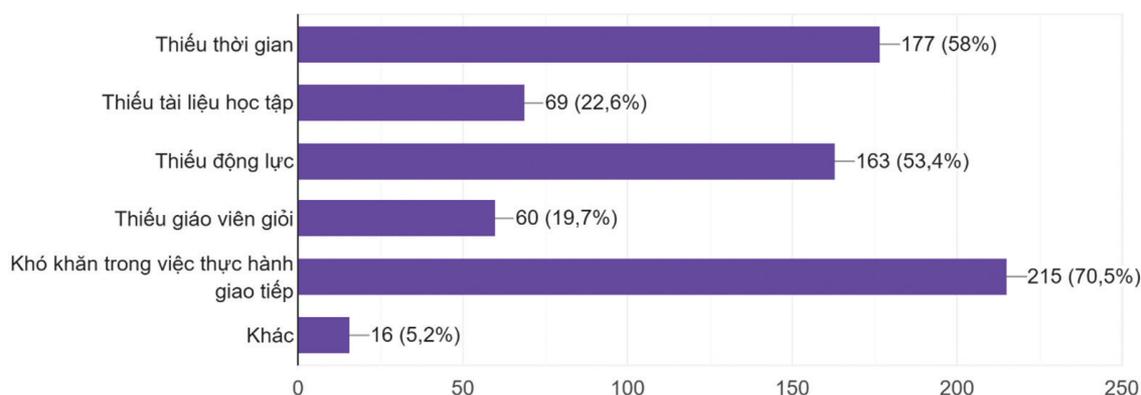
Nguồn: Khảo sát của tác giả, tháng 12/2024

3.2. Nguyên nhân lực lượng lao động tại Thành phố Hồ Chí Minh chưa giỏi ngoại ngữ

Mặc dù TP.HCM có một lực lượng lao động lớn, nhưng theo khảo sát, kỹ năng ngoại ngữ của người lao động vẫn chưa đồng đều, đặc biệt là khả năng sử dụng ngoại ngữ trong giao tiếp chuyên nghiệp và công việc. Phần lớn người lao động chỉ đạt trình độ căn bản, đáp ứng yêu cầu giao tiếp thông thường, chưa đủ để làm việc trong các môi trường chuyên nghiệp hoặc quốc tế.

Người lao động TP.HCM, đặc biệt là người lao động trẻ, có xu hướng đầu tư vào việc học ngoại ngữ, nhất là tiếng Anh, nhưng vẫn gặp khó khăn trong việc trở nên thành thạo. Theo kết quả khảo sát, những nguyên nhân sau ảnh hưởng đến việc học giỏi ngoại ngữ của người lao động ở TP.HCM:

Biểu đồ 5. Những khó khăn khi học ngoại ngữ của người dân TP.HCM

Nguồn: Khảo sát của tác giả, tháng 12/2024

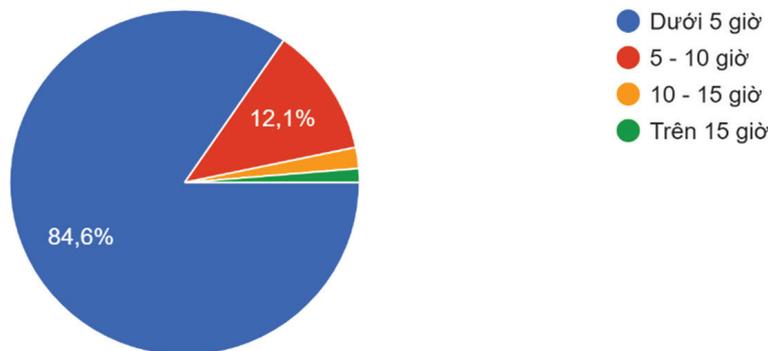
3.2.1. Thiếu thời gian

Người lao động TP.HCM hầu hết có lịch làm việc bận rộn và căng thẳng. Nhiều người phải làm việc từ sáng đến tối, di chuyển trên đường với tình trạng giao thông khó khăn và mất thời gian nhiều, do đó việc dành thời gian cho các hoạt động học tập ngoài công việc như học ngoại ngữ trở nên khó khăn. Theo khảo sát, có đến 84,6% người dân TP.HCM chỉ dành ít hơn 5 giờ mỗi tuần để học ngoại ngữ.

Malcolm Gladwell (2009) cho rằng để trở thành một chuyên gia trong bất kỳ lĩnh vực nào, bao gồm học ngôn ngữ, bạn cần khoảng 10.000 giờ luyện tập, tương đương mỗi ngày một giờ đồng hồ trong 10.000 ngày liên tục. Hoặc muốn rút ngắn hơn, mỗi ngày 3 giờ đồng hồ trong 3.333 ngày liên tục (10 năm). Tuy nhiên, trong bối cảnh học ngoại ngữ, không phải tất cả thời gian này phải là học chính thức, mà bao gồm việc tiếp xúc và sử dụng ngôn ngữ trong các tình huống khác nhau.

Các chuyên gia ngôn ngữ cũng thường khuyên rằng để học ngoại ngữ hiệu quả, người học cần duy trì việc học thường xuyên, ít nhất từ một giờ mỗi ngày để duy trì sự tiếp xúc liên tục với ngôn ngữ và cải thiện khả năng nghe, nói, đọc, viết. Như vậy, với lượng thời gian dưới 5 giờ đồng hồ một tuần dành cho việc học ngoại ngữ, rất khó để người lao động Thành phố trở nên giỏi ngoại ngữ.

Biểu đồ 6. Thời gian dành cho việc học ngoại ngữ của người dân tại TP.HCM

Nguồn: Khảo sát của tác giả, tháng 12/2024

Bên cạnh đó, với mức sống cao và chi phí sinh hoạt tăng, người lao động phải tập trung vào công việc chính để duy trì cuộc sống. Họ không có đủ thời gian hoặc tài chính để đầu tư nhiều cho việc học ngoại ngữ.

3.2.2. Thiếu tài liệu học tập

Mặc dù hiện nay ở các cơ sở đào tạo ngoại ngữ có nhiều loại tài liệu học ngoại ngữ cơ bản hoặc phổ thông, nhưng tài liệu chuyên ngành bằng tiếng nước ngoài (như các sách chuyên môn, nghiên cứu, hoặc tài liệu giảng dạy bằng tiếng Anh) lại không phổ biến hoặc khó tiếp cận. Điều này khiến người học gặp khó khăn trong việc tiếp cận kiến thức nâng cao hoặc áp dụng ngoại ngữ vào lĩnh vực chuyên môn của mình.

Kinh tế khó khăn, thu nhập không cao, việc mua các tài liệu chuyên ngành quốc tế thường tốn kém, nên không phải ai cũng có đủ điều kiện tài chính để sở hữu chúng. Điều này tạo ra một rào cản lớn đối với những người muốn nâng cao trình độ ngoại ngữ chuyên ngành.

Chương trình đào tạo tại các cơ sở giáo dục đại học- cao đẳng, đặc biệt ở các ngành kỹ thuật, khoa học, y tế, hay các ngành chuyên môn khác, mặc dù có dạy ngoại ngữ, nhưng thường thiếu các khóa học tập trung vào kỹ năng ngoại ngữ chuyên ngành. Điều này khiến sinh viên hoặc người đi làm gặp khó khăn khi cần sử dụng ngoại ngữ trong công việc chuyên môn.

Ngoài ra, các khóa học ngoại ngữ về chuyên ngành trực tuyến vẫn chưa được đầu tư bài bản cùng với việc đánh giá, kiểm định chất lượng và số lượng vẫn còn hạn chế, đặc biệt là những ngoại ngữ chuyên ngành khác tiếng Anh.

3.2.3. Thiếu động lực

Theo lý thuyết động lực học Deci và Ryan (1985) về động lực nội tại và ngoại tại, việc học ngoại ngữ có thể thúc đẩy sự nghiệp của cá nhân qua các yếu tố động lực. Nếu người học có động lực nội tại mạnh mẽ (thích học ngoại ngữ để hiểu biết thêm về văn hóa và con người), họ sẽ học hiệu quả hơn, từ đó cải thiện khả năng giao tiếp, mở rộng cơ hội nghề nghiệp.

Mặc dù người lao động TP.HCM ý thức được học ngoại ngữ là một nhu cầu quan trọng, nhưng khi không có một động lực thực sự mạnh mẽ (ví dụ như công việc yêu cầu sử dụng ngoại ngữ, hoặc cơ hội học tập và giao lưu quốc tế), người học dễ bị nản lòng và không duy trì việc học lâu dài. Môi trường làm việc ít yếu tố nước ngoài cũng khiến người lao động không có động lực học tiếng Anh.

3.2.4. Thiếu giáo viên giỏi

Ở Thành phố Hồ Chí Minh, có rất nhiều cơ sở đào tạo, bồi dưỡng ngoại ngữ nhưng không phải tất cả đều có giáo viên giỏi, đặc biệt là trong các lĩnh vực chuyên sâu như tiếng Nhật, tiếng Hàn, hay tiếng Trung, vì không phải trường, trung tâm nào cũng có quy trình tuyển dụng nghiêm ngặt để chọn lựa giáo viên có chuyên môn và kinh nghiệm giảng dạy tốt. Một số trung tâm có thể tuyển dụng giáo viên dựa trên yếu tố tiền lương hơn là chất lượng giảng dạy. Hoặc chỉ cần đó là người nước ngoài sẽ được tuyển vào dạy ngoại ngữ, không quan tâm họ có phương pháp sư phạm hay không. Một số giáo viên có thể giỏi về kiến thức ngôn ngữ nhưng lại thiếu kỹ năng giảng dạy, khiến cho việc truyền đạt kiến thức không hiệu quả.

3.2.5. Khó khăn trong việc thực hành giao tiếp

Mặc dù người lao động TP.HCM có thể học ngoại ngữ qua các lớp học, sách vở, và các khóa học trực tuyến, nhưng thiếu một môi trường sử dụng ngoại ngữ thường xuyên là yếu tố quan trọng. Việc không có cơ hội giao tiếp thực tế bằng ngoại ngữ sẽ khiến người học không thể cải thiện kỹ năng nghe và nói.

3.2.6. Những yếu tố khác (chương ngại tâm lý và thiếu tự tin, không xem ngoại ngữ là một kỹ năng quan trọng)

Nhiều người học ngoại ngữ tại TP.HCM cảm thấy thiếu tự tin khi phải giao tiếp với người bản xứ hoặc trong môi trường quốc tế. Họ lo lắng về việc phát âm sai, hoặc lo sợ bị đánh giá, khiến họ không dám thực hành và sử dụng ngoại ngữ. Một số người học ngoại ngữ chỉ coi đó là một kỹ năng bổ sung chứ không phải là một phần thiết yếu trong công việc hoặc cuộc sống. Điều này dẫn đến việc học ngoại ngữ không thực sự được coi trọng và bỏ qua việc nâng cao khả năng giao tiếp thực tế. Ngoài ra, các ngôn ngữ khác như tiếng Trung, tiếng Nhật, tiếng Hàn, hay tiếng Pháp vẫn chưa được chú trọng phát triển mạnh mẽ. Điều này gây khó khăn cho những người lao động muốn tìm việc làm trong các công ty, doanh nghiệp đến từ các quốc gia này hoặc có sử dụng những ngoại ngữ

3.3. Giải pháp phát triển nguồn nhân lực giỏi ngoại ngữ cho Thành phố Hồ Chí Minh

Để nâng cao chất lượng nguồn nhân lực ngoại ngữ trong kỷ nguyên mới, TP.HCM cần thực hiện các giải pháp toàn diện:

3.3.1. Giải pháp cho việc thiếu thời gian học ngoại ngữ của người lao động

Tổ chức lớp học ngoại ngữ tại cơ quan là một cách hiệu quả để nâng cao kỹ năng giao tiếp và phát triển năng lực chuyên môn cho cán bộ, nhân viên trong môi trường công việc. Dựa trên nhu cầu thực tế của cơ quan, đơn vị, có thể tổ chức lớp học ngoại ngữ bằng các ngôn ngữ phổ biến như tiếng Anh, tiếng Trung, tiếng Nhật, tiếng Hàn... Nếu cơ quan, đơn vị có yêu cầu làm việc với đối tác quốc tế từ một khu vực cụ thể, nên chọn ngôn ngữ của khu vực đó. Đưa ra nguyên tắc của lớp học, đánh giá quá trình học một cách nghiêm túc là cách giúp lớp học duy trì lâu dài. Học tại chỗ sẽ giúp người lao động không mất thời gian và sức lực di chuyển từ chỗ làm đến lớp học, đồng thời gắn với nhu cầu cụ thể của môi trường làm việc có yêu cầu về ngoại ngữ.

3.3.2. Giải pháp cho việc thiếu tài liệu học tập

Mỗi người lao động đều có ít nhất một chuyên ngành họ mong muốn phát triển. Học ngoại ngữ chuyên sâu về chuyên ngành đó là một trong những cách để thăng tiến trong nghề nghiệp. Để tạo động lực học ngoại ngữ chuyên ngành cho người lao động, các cơ quan, tổ chức cần trang bị các tài liệu ngoại ngữ chuyên ngành phù hợp với yêu cầu công việc. Các tài liệu này không chỉ giúp người lao động cải thiện kỹ năng ngôn ngữ mà còn hỗ trợ họ trong công việc, nâng cao hiệu quả làm việc.

Về tài liệu chuyên ngành, các cơ quan có thể cung cấp các tài liệu bằng ngoại ngữ (tiếng Anh hoặc các ngôn ngữ khác) liên quan trực tiếp đến ngành nghề mà người lao động đang làm. Các tài liệu này có thể là sách, bài viết, báo cáo nghiên cứu, hoặc tài liệu học thuật chuyên ngành (ví dụ: tài liệu về công nghệ thông tin, marketing, tài chính, y tế, kỹ thuật...). Các cơ quan có thể tìm kiếm tài liệu chuyên ngành từ Google Scholar (các

bài báo nghiên cứu, luận văn, sách chuyên ngành miễn phí hoặc có phí), ResearchGate (mạng xã hội dành cho các nhà nghiên cứu, có thể xin cung cấp bản sao các bài báo nghiên cứu từ các tác giả, Elsevier (ScienceDirect) (cung cấp các bài báo khoa học và tài liệu học thuật trong nhiều lĩnh vực (có phí)), hoặc mua sách ngoại ngữ chuyên ngành từ trang Amazon...

Mỗi cơ quan cần thiết kế một kệ sách ngoại ngữ cơ bản và chuyên ngành để người lao động dễ dàng tiếp cận sách và tài liệu ngoại ngữ khi cần học hay tra cứu trong quá trình thực hiện thao tác, kỹ năng liên quan đến chuyên môn, nghiệp vụ.

3.3.3. Tạo động lực cho người lao động trong quá trình học ngoại ngữ

Lãnh đạo các cơ quan cần giải thích cho người lao động thấy rằng việc học ngoại ngữ sẽ giúp họ nâng cao cơ hội thăng tiến trong công việc. Chẳng hạn như dễ dàng mở rộng cơ hội nghề nghiệp bằng cách giao tiếp với đối tác quốc tế; tăng thu nhập; nâng cao khả năng tư duy, sáng tạo và giải quyết vấn đề... Đồng thời, tạo môi trường học tập thú vị và dễ tiếp cận, khuyến khích người lao động học ngoại ngữ tại cơ quan với chủ đề liên quan đến công việc thực tế hoặc tổ chức các cuộc thi trò chơi ngôn ngữ để người lao động có thể học mà không cảm thấy căng thẳng. Qua đó cần khen thưởng và ghi nhận, tạo cơ hội thăng tiến cho những người lao động có thành tích học ngoại ngữ tốt; công nhận sự nỗ lực của nhân viên học ngoại ngữ qua các buổi khen thưởng, tạo cơ hội cho họ thể hiện khả năng ngoại ngữ trong môi trường làm việc.

3.3.4. Giải pháp cho vấn đề thiếu giáo viên giỏi và tạo môi trường thực hành giao tiếp

Để giải quyết vấn đề thiếu giáo viên ngoại ngữ có trình độ cao, các cơ quan, đơn vị có thể tận dụng nguồn nhân lực nội bộ có khả năng ngoại ngữ tốt để tổ chức các lớp học nội bộ. Đồng thời, việc hợp tác với các trung tâm đào tạo uy tín hoặc mời chuyên gia giàu kinh nghiệm trong giảng dạy và ứng dụng ngoại ngữ thực tế sẽ giúp đảm bảo chất lượng đào tạo và hiệu quả giảng dạy. Bên cạnh việc nâng cao năng lực giảng dạy, TP.HCM cần chú trọng phát triển môi trường thực hành ngoại ngữ thông qua các hoạt động giao lưu văn hóa, hợp tác giữa doanh nghiệp trong và ngoài nước, cũng như các chương trình thực tập quốc tế. Việc tổ chức các chương trình trao đổi học sinh, sinh viên và liên kết đào tạo với các tổ chức giáo dục nước ngoài sẽ giúp người học có cơ hội sử dụng ngoại ngữ trong bối cảnh thực tế, từ đó nâng cao kỹ năng giao tiếp và hiểu biết về đa dạng văn hóa. Các giải pháp này không chỉ giúp cải thiện chất lượng giảng dạy mà còn tạo ra môi trường học tập chủ động, thúc đẩy khả năng hội nhập quốc tế của lực lượng lao động và thế hệ trẻ.

3.3.5. Một số giải pháp khác

- Nâng cao chất lượng giáo dục ngoại ngữ tại các cấp học

Việc cải tiến và đổi mới chương trình giảng dạy ngoại ngữ tại các cơ sở giáo dục phổ thông và giáo dục đại học là yêu cầu cấp thiết nhằm nâng cao năng lực ngoại ngữ cho người học, đáp ứng nhu cầu hội nhập quốc tế. Chương trình giảng dạy cần được điều

chính theo hướng phát triển toàn diện các kỹ năng ngôn ngữ, đặc biệt chú trọng kỹ năng giao tiếp, tư duy phân biện và khả năng sử dụng ngoại ngữ trong môi trường chuyên nghiệp. Đồng thời, nâng cao chất lượng nội dung đào tạo, việc phát triển đội ngũ giáo viên ngoại ngữ có trình độ chuyên môn cao, năng lực sư phạm vững vàng và khả năng cập nhật phương pháp giảng dạy hiện đại là yếu tố quan trọng. Những cải tiến này không chỉ giúp tối ưu hóa quá trình giảng dạy mà còn tạo điều kiện cho người học tiếp cận với phương pháp học tập linh hoạt, hiệu quả, phù hợp với xu hướng giáo dục hiện đại và nhu cầu thị trường lao động toàn cầu.

- Tăng cường đào tạo ngoại ngữ cho lao động chưa có nền tảng giáo dục bậc cao

Nhằm thu hẹp khoảng cách về trình độ ngoại ngữ giữa các nhóm lao động, TP.HCM cần triển khai các chương trình đào tạo ngắn hạn, dễ tiếp cận và phù hợp với nhu cầu thực tiễn. Việc thiết kế các khóa học theo định hướng ứng dụng, tập trung vào kỹ năng giao tiếp và sử dụng ngoại ngữ trong môi trường làm việc sẽ giúp nâng cao hiệu quả đào tạo. Sự hợp tác giữa các trung tâm đào tạo, doanh nghiệp và cơ quan quản lý có vai trò quan trọng trong việc tổ chức các lớp học theo hình thức linh hoạt (trực tuyến và trực tiếp), đáp ứng đa dạng đối tượng học viên. Bên cạnh đó, việc áp dụng phương pháp giảng dạy thực tiễn, tích hợp các tình huống giao tiếp chuyên ngành và mô phỏng môi trường làm việc thực tế sẽ giúp người học nhanh chóng ứng dụng ngoại ngữ vào công việc hàng ngày, từ đó nâng cao năng suất lao động và khả năng hội nhập trong bối cảnh toàn cầu hóa.

- Ứng dụng công nghệ trong giảng dạy ngoại ngữ

Trong bối cảnh chuyển đổi số và hội nhập quốc tế, việc ứng dụng công nghệ vào giảng dạy ngoại ngữ trở thành xu hướng tất yếu nhằm nâng cao hiệu quả học tập. TP.HCM đang tích cực thúc đẩy hợp tác với các doanh nghiệp công nghệ để phát triển các phần mềm học ngoại ngữ chuyên biệt, giúp người học tiếp cận phương pháp giảng dạy hiện đại, linh hoạt và cá nhân hóa. Việc tích hợp trí tuệ nhân tạo (AI) và các nền tảng học tập tương tác vào giảng dạy không chỉ tối ưu hóa quá trình học tập mà còn tạo điều kiện cho người học phát triển kỹ năng ngôn ngữ một cách hiệu quả. Các khóa học trực tuyến kết hợp công nghệ thực tế ảo, phân tích dữ liệu học tập và cá nhân hóa nội dung giảng dạy giúp nâng cao khả năng tiếp thu, rèn luyện phát âm chuẩn và cải thiện kỹ năng giao tiếp trong môi trường quốc tế. Triển khai đồng bộ các giải pháp công nghệ trong giáo dục ngoại ngữ không chỉ hỗ trợ người học chủ động và linh hoạt hơn trong quá trình tiếp thu kiến thức mà còn góp phần nâng cao chất lượng đào tạo, đáp ứng nhu cầu nhân lực chất lượng cao của TP.HCM trong bối cảnh toàn cầu hóa.

4. Kết luận

Trong bối cảnh hội nhập quốc tế, việc nâng cao trình độ ngoại ngữ của nguồn nhân lực TP.HCM là yếu tố then chốt giúp tăng cường năng lực cạnh tranh và thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội. Để đạt được mục tiêu này, thành phố cần đầu tư vào các chương trình

đào tạo ngoại ngữ chất lượng cao, mở rộng hợp tác giữa cơ sở giáo dục và doanh nghiệp, đồng thời nâng cao nhận thức xã hội về tầm quan trọng của ngoại ngữ. Bên cạnh đó, việc rèn luyện kỹ năng mềm và giao tiếp đa văn hóa giúp người lao động ứng dụng ngoại ngữ hiệu quả trong môi trường quốc tế. Triển khai đồng bộ các giải pháp này sẽ tạo nền tảng vững chắc cho sự phát triển bền vững của TP.HCM, đáp ứng nhu cầu nhân lực chất lượng cao và nâng cao vị thế của thành phố trong khu vực và trên thế giới.

Tài liệu tham khảo

- Anwar và Favzia (2020). *Social Learning Theory - Albert Bandura*. Trích từ sách: Science Education in Theory and Practice, An Introductory Guide to Learning Theory (pp.85-99). DOI:10.1007/978-3-030-43620-9_7.
- B.Thanh (2015). *100% học sinh TP.HCM học tiếng Anh từ lớp 1*. Truy xuất từ <https://thanhnien.vn/100-hoc-sinh-tphcm-hoc-tieng-anh-tu-lop-1-185495364.htm>, trích đọc ngày 11/02/2025.
- Bích Thanh (2024). *Lý do TP.HCM không tuyển đủ nhu cầu giáo viên ngoại ngữ, tin học*. Truy xuất từ <https://thanhnien.vn/ly-do-tphcm-khong-tuyen-du-nhu-cau-giao-vien-ngoai-ngu-tin-hoc-185240530131805175.htm>, trích đọc ngày 10/02/2025.
- Bộ Chính trị (2024). *Kết luận số 91-KL/TW ngày 12/8/2024 về tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 29-NQ/TW, ngày 04/11/2013 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI “Về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế”*.
- Deci, EL & Ryan, RM (1985). *Động lực nội tại và quyền tự quyết trong hành vi của con người*. New York: Plenum Press.
- Malcolm Gladwell (2009). *Outliers: The Story of Success*. Penguin Books Ltd.
- Mỹ Dung (2024a). *Nhiều trung tâm ngoại ngữ tăng học phí tùy tiện, chưa hợp lý*. Truy xuất từ <https://tuoitre.vn/nhieu-trung-tam-ngoai-ngu-tang-hoc-phi-tuy-tien-chua-hop-ly-20240927171615661.htm>, trích đọc ngày 12/02/2025.
- Mỹ Dung (2024b). *TP.HCM khuyến khích trường tiểu học dạy một số môn học bằng tiếng nước ngoài*. Truy xuất từ <https://tuoitre.vn/tp-hcm-khuyen-khich-truong-tieu-hoc-day-mot-so-mon-hoc-bang-tieng-nuoc-ngoai-20240814190846001.htm>, trích đọc ngày 12/02/2025.
- Quốc Trung (2023). *Nhiều trung tâm ngoại ngữ, tin học tại TP.HCM quảng cáo thiếu trung thực*. Truy xuất từ <https://www.phunuonline.com.vn/nhieu-trung-tam-ngoai-ngu-tin-hoc-tai-tphcm-quang-cao-thieu-trung-thuc-a1490444.html>, trích đọc ngày 10/02/2025.